

eq'iliquà

19_10/09

consell de redacció:

sònia alejo, maria colomer, david duran, rubén garcía, sergi mira

col·laboradors:

joan alamar, juanfran aznar, juli disla, regina enguídanos, ferran gadea, l'horta teatre, marisol limiñana, miguel perelló, rafa piqueras, manuel puchades, isabel requena, josep lluis sirera, laura uselet, vicent vergara, vicent vila

portada: patricia barrachina **maquetació interior:** aapv **impremta:** linea 2

col·laboracions: equiliqua@ctv.es **publicitat:** telèfon 963 528 198

dipòsit legal: v-2280-2005

actors i actrius professionals valencians

pl. ajuntament, 5 - 21^a, 46002 valència - tel.: 963 528 198 - fax: 963 533 736 - info@aapv.net - www.aapv.net

04| editorial som un sindicat **05| veu en on** el teatre valencià fa 20 anys **14| còmic dels còmics** el millor actor del món **16| teatre més enllà de l'escenari** la campanya de teatre a l'escola: quan cultura i educació es donaven la mà **20| d'alme-nara cap amunt** 20 anys de teatre de carrer **22| teatre** la situació del teatre al 1989 **25| premis** premis de tgv 2009 **26| comunicació** entrevista a rafa piqueras **31| doblatge** reclamació dels deutes de doblatge **32| audiovisual** entrevista a miguel perelló **35|w3 36|aisge** ofensiva legislativa del gobierno en materia audiovisual **40| organització** presentació de la nova junta directiva | decàleg de recomanacions | ja pots enllaçar la teua web a la guia | presentació de la guia **45| art i llengua** **46| petita biblioteca** **47| molta merda** **48| informació** **50| a més a més**

amb la col·laboració de:

GENERALITAT VALENCIANA
CONSELLERIA D'EDUCACIÓ

Som un sindicat

Estem immersos en un procés de renovació, el passat mes de juny l'Assemblea va aprovar un canvi d'Estatuts que afecta a la denominació i a l'estructura de la Junta Directiva, a partir d'ara el sindicat d'Actors i Actrius Professionals Valencians (AAPV) comptarà amb un Secretari General, un Secretari d'Acció Sindical i un Secretari de Comunicació, càrrecs que s'afegeixen als ja existents.

D'altra banda s'ha produït una profunda renovació dels membres de la Junta Directiva integrant gent jove i nous associats amb altres amb molta experiència en el treball i les negociacions que AAPV porta amb les diferents administracions públiques i associacions empresarials i professionals de l'audiovisual, el doblatge i el teatre. És clar que hi ha molta feina per fer, però esperem que aquesta empenta servisca per unir forces i resoldre tots els problemes i mancances de la nostra professió.

Aquesta mirada cap a endavant, volem combinar-la amb el record que enguany estem fent del nostre 20é aniversari, en aquest número hem demanat opinió sobre la situació del teatre en 1989 a alguns dels seus protagonistes.

El teatre valencià fa 20 anys

Consell de redacció

Per continuar amb el recordatori de l'any en què es va crear l'AAPV, hem volgut conèixer les opinions d'alguns professionals sobre la situació del teatre en 1989, quins canvis s'han produït o què caldria millorar. Aquestes són les preguntes i les respostes

- 1 - Quin era el teu treball en 1989?
- 2 - Pel que fa a infraestructures, companyies, suport institucional, qualitat artística,...quin era el panorama teatral aleshores?
- 3 - Quina ha estat l'evolució ens aquests 20 anys? En què hem millorat i en què hem anat a pitjor?
- 4 - Quin treball ens queda per fer encara?
- 5 - Alguna consideració?

Josep Lluís Sirera

1. En aquell moment era professor titular de Filologia Espanyola (Literatura) de la Universitat de València, especialitats d'Història del Teatre Espanyol i Literatura Medieval. Igualment exercia de crític teatral (El Temps i Levante- EMV). Així mateix, continuava escrivint teatre amb el meu germà Rodolf.

3. El tema ja l'he tractat en un article "D'un temps, d'un teatre", que es pot llegir a: <http://parnaseo.uv.es/Ars/Documentos/balanc.htm>. Subscriu allò que s'hi diu en tots

els seus termes, tot i que el text és de 1996. Si de cas, afegiria que les tendències preocupants i negatives que apuntava en aquell escrit, s'han confirmat i incrementat.

4. En quant a les millores podem parlar que comença a desenvolupar-se un teixit teatral que (sobre)viu, o tracta de fer-ho, al marge dels teatres públics. Els seus promotors, joves "mileuristes" del teatre, són el futur del teatre valencià, encara que de moment molts d'ells no hagen ni arribat a la categoria de professionals, sobrevisquen al café teatre i potser moriran (com en "el viaje a ninguna parte") sense haver xafat mai cap dels teatres públics i subvencionats escampats arreu del País. D'altra banda, el teatre ha deixat de ser una raresa i forma part amb prou normalitat del conjunt d'activitats culturals i d'esplai de la Comunitat Valenciana. I el que ha empitjorat és la capacitat crítica dels professionals teatrals valencians, que la van exercir de forma clara des del tardofranquisme fins a l'any 1995, ha deixat pas a la submissió i a l'adulació enfront del poder (amb escassíssimes excepcions). Per convenciment (reconversió de progrés a neocon) o per necessitat (de subvencions i contractes per a sobreviure professionalment). Això darrer té dues conseqüències. En primer lloc, progressiva extinció de la consciència crítica dels dramaturgs i dels creadors en general, davant la situació del nostre País, pal·liada i /o dissimulada per una consciència crítica pseudoglobalitzadora: la solitud de l'individu occidental és una excel·lent excusa per a no parlar de la corrupció del PP valencià o de les víctimes del metro... de coses que al capdavant molesten a qui ens dona de menjar. Per altra banda, aquesta desaparició de la consciència crítica implica també la del rigor estètic i professional. Els espectacles estrenats al País Valencià als darrers anys mostren una tendència (que em sembla imparable avui) al progressiu empobriment estètic i a l'increment de la mediocritat professional. Això afecta també a les noves promocions d'actors i als professionals ja existents, embarcats cada cop més en aventures de fàcil èxit i mínim risc. No és cap casualitat que moltes de les persones amb les idees més clares i millor formació se'n vagen (a la força o "forçats") de València o visquen en un exili interior al nostre País, però treballant fora tant a la televisió com al teatre.

5. Els qui tenim ja una certa edat (molta edat, millor dit) recordarem que als darrers temps del franquisme, una sèrie de postfranquistes van dissenyar una democràcia que salvés les essències del "Règim" dins un marc de democràcia formal més o menys homologable a les que hi havia per l'Europa de la Guerra Freda. Allò no va quallar; però al nostre País, després de quinze anys de govern del PP a tots els nivells, el deteriorament de les institucions democràtiques valencianes és molt gran: la democràcia representativa (no n'hi ha una altra) està sent reemplaçada per la democràcia plebiscitària (no sóc responsable de corrupció perquè guanye eleccions). I ja sabem que una

de les bases de totes les democràcies "orgàniques" (¿sona el terme?) és precisament el plebiscit com a forma de ratificació de les decisions. I si no, que li ho pregunten a Franco. Quan jo era jove, la gent de teatre creíem sincerament que el teatre era una eina de transformació de la societat (tampoc no estic parlant de fer la revolució, no patiu) i ens vam formar en una cultura reivindicativa i democràtica. Als anys vuitanta, a més a més, vam aprendre també que era possible ser reivindicatius i professionals. Amb els governs del PP però, hem deixat de banda la crítica i la reivindicació i ens refugiem en la professionalitat... De debò hem avançat? Quin serà el següent pas? Quan començarem a plantejar-se que el rigor professional tampoc és tan important?

Vicent Vergara

1. L'any 1989 jo treballava com a director-gerent del teatre València-Cinema, al carrer Quart, número 23 de València.

2. Pel que fa a la situació teatral d'aquella època, crec que la qualitat artística era molt semblant a l'actual, encara que amb el pas del temps una sèrie de companyies s'han consolidat i han perfeccionat la seua estructura empresarial, molt més professionalitzada. Les sales han patit la desaparició del València -Cinema, encara que han recuperat el Teatre Talia, el Micalet i algun més. Les ajudes institucionals, com quasi sempre, eren molt escasses a l'hora de recolzar la iniciativa privada.

3. Crec que s'ha millorat en professionalitat i consolidació de projectes. La pitjor part crec que se l'ha portat el conformisme de les companyies teatrals, excepte alguna honrosa excepció, les quals arrisquen, molt poc, des d'un de vista artístic i temàtic. Parle d'eixe conformisme que detectes als grans sectors de la vida política, cultural i social valenciana. D'altra banda, des de fa uns anys hi ha molts espectacles que es produeixen fora de les fronteres del País Valencià que no arriben ací, només hem de veure els Premis Max. Et sorprèn que els guardonats no hagen portat el seu espectacle per estes terres.

4. No sóc el més indicat per a analitzar el treball que queda per fer perquè porte molts anys apartat del món teatral.

Sònia Alejo

1. A l'estiu de 1989 començava a treballar en la companyia de teatre amb la que continue actualment.

2. El cert és que fa 20 anys no era molt conscient de la globalitat i de les circumstàncies de la professió, estava tant entusiasmada amb el que estava fent que només em preocupava actuar. Va ser poc després quan vaig agafar consciència i posar més atenció al meu voltant. Les companyies no eren moltes, la qualitat artística pense que era excel·lent perquè els referents que teníem i als quals intentàvem seguir, sempre buscant el nostre camí, eren molt bons. La implicació dels artistes en cada projecte, tant si eren actors, actrius, escenògrafs, directors, etc. era completa, fins i tot personal, el que feia de cada espectacle un fet únic on es podia veure i gaudir tots els que participaven en ell. Hi havia moltes menys sales. Ajuntaments, Circuit i Sarc (que començaven a existir aleshores) programaven molt més teatre de carrer, de tot tipus, i no necessàriament d'animació o correfocs.

3. Bé, hi ha més llocs on acudir per aquells que es volen dedicar a aquesta professió. A més a més de l'ESAD comptem amb diverses escoles privades (totes a València, per cert). Hi ha moltes més companyies, més produccions, televisió, productores d'audiovisual...en definitiva, hi ha més de tot, quantitat que no sempre garantitza qualitat i sí moltes vegades certa precarietat com a conseqüència de la competència entre els artistes. També trobe que falta més implicació artística en els projectes ja siga una animació per a xiquets, com un secundari a una sèrie d'èxit. Pense que aquesta es la única manera de créixer i d'aprendre una vegada s'acaba la formació a les escoles. Si no gaudim del que estem fent, per molt insignificant que ens parega (que mai ho és), més val que ens dediquem a una altra professió.

4. A les institucions, consolidar i fer créixer el teixit i les infraestructures teatrals, tornar al carrer, crear nous espais, no tancar-los. Buscar, pot ser, altres formes de gestionar-los per tal que no siguen deficitaris. I per nosaltres, sobretot, no deixar d'aprendre, exigir dignitat en el treball del dia a dia, fugir de la precarietat i donar el millor de nosaltres en cada feina que fem.

Vicent Vila

1. A principis d'any era el director gerent del Grup Bambalina. Vam presentar una versió de Pinotxo a l'Escalante on vaig acabar l'any com a director.

2. En aquell moment tot respirava un aire d'il·lusió i renovació ja que moltes coses es posaven en marxa. Tots somniaven en un futur idíl·lic on es poguera viure i gaudir del teatre com a professió. Així que tot encara era un poc improvisat perquè l'horitzó era molt clar i bonic.

3. En aquests 20 anys la cosa s'ha professionalitzat molt: hi ha intèrprets de tots els tipus i edats, companyies de totes les tècniques i, fins i tot, cine i televisió, cosa que mai s'haguera pensat. Les coses s'han consolidat i hi ha possibilitats i llocs on anar i treballar. Això mateix està fent que en aquest moment de crisi propicie una selecció en tots els camps ja que està reduint-se el camp de treball i d'oportunitats. En els propers dos o tres anys ens esperen moments difícils on l'excés de professionals i propostes produirà una selecció natural en tots els camps.

4. Potser ens queda mirar arrere i veure el camí recorregut i, sobretot, adonar-se que cal treballar i preparar-se molt bé per a estar en esta professió. Cal mirar els professionals d'altres camps que es preparen al llarg de molts anys amb una carrera i després han de fer màsters i cursos, estudiar idiomes, etc. No podem seguir pensant que un professional del teatre es forma en tres o quatre anys i que qualsevol pot muntar una companyia o un teatre.

5. Sobretot les companyies han de pensar que han de ser empreses productives i rendibles i les institucions han d'entendre que ja que exigixen que les companyies siguen empreses han d'entendre que poden tindre guanyos en la seua activitat ja que així podran invertir en nous projectes

Marisol Limiñana

1. En 1989 ja treballava en la Companyia de Teatre Jácara, com a actriu i com a gerent-productora.

2. La programació depenia més de la Cases de Cultura, estaven en el seu moment d'esplendor; encara que moltes mancaven d'infraestructures de qualitat, sobretot en mitjans tècnics, d'accessibilitat, de personal tècnic especialitzat, de personal de càrrega i descàrrega, etc. La majoria de companyies eren joves i autodidactes, amb una formació tècnica limitada, molt limitada en la gestió, sense excessiva formació... Això sí, amb talent, però molt malgastat per la pèrdua d'energia en el procés de producció... S'optimitzaven malament els recursos. No hi havia associacions per a intercanvi d'informació. Tot era més anàrquic. D'altra banda, les ajudes institucionals ja estaven en marxa i en aquesta dècada van evolucionar i consolidar-se certs col·lectius, començava a pensar-se en l'estabilitat de les companyies, tant des del Ministeri com a nivell autonòmic. No obstant això, els Ajuntaments simplement complien el paper de contractadors d'espectacles. Va ser més tard quan es van crear escoles municipals. També es van posar en maxa les fires i els festivals, dels quals encara perduren bastants. En quant a la qualitat artística, passava un poc el mateix, la formació era escassa, tant d'actors/actrius com d'escenògrafs, però començava a consolidar-se la professió i a prendre consciència d'això, i també va començar a crear-se un públic assidu, sobretot en els pobles.

3. Sobretot en formació, en consciència de professió, ens vam prendre seriosament la gestió de les companyies i es va invertir temps, diners i molt d'esforç a consolidar la part empresarial de la companyia i va donar els seus resultats. Ha millorat la comunicació entre les companyies, s'ha pres consciència de l'associacionisme, tècnicament ens hem posat a nivell nacional, els nostres il·luminadors escenògrafs, tenen un gran prestigi, i tenim actors i ballarins a Madrid i Barcelona (vull dir que també eixim de casa...). No obstant això, crec que l'inconvenient és que hem crescut sense massa control. Espere que s'entenga el que vull dir: L'oferta és brutal i el mercat segueix sent molt menut. Malgrat tot, crec que sempre hi ha hagut talent i hi han propostes molt interessants de joves "valors" i de consolidació d'històrics. El teatre, no ho oblidem, viu en una crisi permanent i sens dubte hem millorat en infraestructura, en dotació tècnica, en professionals...

4. Sempre queda molt de treball per fer; sempre. Estem sumits en una crisi econòmi-

ca molt profunda, de la qual tardarem en eixir i no podem confiar sempre en l'Administració Pública, ja sé que és molt difícil seguir models europeus quan estem tan allunyats de les seues condicions, però confie en el talent dels professionals, en la creativitat, fins i tot, en el públic. Pense que el futur està en els espais més menuts, en l'oferta de propostes interessants, noves... encara que el públic siga minoritari, crec que és el futur. Ho veig en Fires, ho veig ací, el públic respon si l'interessa el que ofereixes, i em referisc a espectacles "no mediàtics", els de cartell televisiu ja sabem que tenen èxit però hi ha un públic que sempre cercarà ser sorprès.

5. Tenim una professió meravellosa, molt dura. Sí, patim molt, patim els polítics, patim els rigors dels pressupostos, patim la taquilla, patim la inestabilitat constant, patim per tot... però segueix sent meravellosa, som un motor de la societat, també econòmic, el públic ha de saber que darrere dels "artistes" hi ha moltes empreses relacionades directament: hotels, lloguers de vehicles, gasolineres, impremtes, etc. Malgrat la crisi econòmica sóc optimista, sobretot crec que hi ha públic interessat en descobrir; en sentir emocions que només el fet de la posada en escena en viu pot aportar-les. Precisament, vaig tindre la sort d'assistir a un curs al juny que organitzava Redescena a Almagro. El curs es deia "Públicos y ciudadanía" i va ser molt interessant confirmar açò que dic, el públic sempre està ací, encara que de vegades siga minoritari, està viu i és canviant. Hem de saber oferir-li el nostre treball i ells decidiran.

aapv és membre de:

Fédération Internationale des Acteurs

Federació Valenciana de l'Audiovisual

Aquestes són les respostes de la Sala l'Horta al "Veu en On" de l'anterior número de l'Equilibrat. Encara que no poguem incloure-les a l'anterior edició us les oferim en aquest.

1. Què va originar obrir la sala? Quina capacitat té? Quins són els objectius artístics?
2. Quin és el vostre criteri a l'hora de programar o produir?
3. Amb quin pressupost anual compteu? Quina és l'estructura que teniu? Rebeu ajudes públiques o privades? Quantes representacions es fan a l'any a la sala?
4. Realitzeu altres activitats que no siguin les purament teatrals? Quina incidència tenen en el veïnat?
5. Alguna consideració?

Sala l'Horta

1. La idea ve quasi des de la mateixa creació del Grup de Teatre l'Horta, però si en un principi es pretenia només fer un espai per a treballar, al remat, acaba convertint-se en el que és avui en dia, un teatre que compta amb 285 butaques. Després de quasi 15 anys la sala s'ha convertit bàsicament en un centre d'exhibició de teatre infantil, tot i que també és la seu de l'Horta Teatre, lloc on s'assaja i on estrenem els nostres espectacles i d'altres companyies.

2. A l'hora de programar sempre em tractat de buscar la qualitat en espectacles més de comèdia, i si és possible de companyies valencianes i en valencià. Encara que moltes vegades en la programació s'ha de buscar l'equilibri si parlem de públic menut atinent a les edats. En la programació per a adults busquem varietat, sempre mirant de reüll els *catxés* perquè els recursos sempre han sigut molt limitats.

3. A principis d'any es va fer un pressupost que està al voltant dels 500.000 € per a tota l'activitat de l'Horta Teatre SL. En l'actualitat la Sala l'Horta compta amb 6 persones fixes: un director artístic, Roberto Garcia; un productor, Alfred Picó; una persona encarregada de la distribució, Laura Marín; una administrativa, Bea López; Patrícia Corredor s'encarrega de la comunicació; també comptem amb un cap tècnic de sala, Yan Segarra; i amb una persona encarregada del manteniment i la neteja, Elena Cretu.

A l'any 2008 es van realitzar un total de 120 representacions.

4. La sala i les seues dependències es lloguen a tots el col·lectius que necessiten un espai per fer les seues activitats: cursos de ball de saló, gravació de vídeos clips com el de Soledad Gimenez, reunions, realització de càstings, cursos de relaxació, desfilades de models, celebracions de les bandes de música del poble, reunions d'entitats locals o les clàssiques presentacions falleres. Sense oblidar-nos del Concurs de Teatre de la Junta Central Fallera que es representa ací des de fa 10 anys. La incidència que té la sala és la normal en un equipament de barri, la gent sempre respon quan allò que s'ofereix l'interessa. De tota manera, després de tants anys ja forma part de la gent del poble, perquè al llarg d'aquests temps molta gent ha passat per la sala per motius diferents.

5. Quan obríem molts eren els escèptics, dubtaven d'un espai d'aquestes característiques situat en un barri de la ciutat de València. Després de quasi 15 anys continuem, continuem lluitant perquè mai em pogut disfrutar de recursos suficients per a fer realitat algunes de les nostres propostes. Continuem lluitant perquè aquests edificis necessiten un manteniment i un personal, hem demostrat que es pot i que són necessaris. Ho demostra el fet que a les ciutats grans cada vegada hi han més espais teatrals, que no sols diversifiquen l'oferta teatral sinó que omplien un espai cultural que ni les institucions ni les sales més convencionals poden ni volen fer. L'Administració hauria de ser més sensible davant aquest fet, no tancar sales sinó estimular perquè s'obri més espais, dotant-los de pressupost i exigint bones programacions.

Col·laboren amb l'aapv:

Ajuntament de València

